

Projekt

z dnia 18 marca 2021 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR 3
RADY GMINY W BĘDZINIE**

z dnia 25 marca 2021 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu na rzecz osób starszych na lata 2021-2025

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 poz.713 z poz.zm), w związku z art.17 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r, poz. 1876), **Rada Gminy w Będzinie uchwala, co następuje:**

§ 1.

Uchwala się Gminny Program na rzecz osób starszych na lata 2021 -2025 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Będzino

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia

**GMINNY PROGRAM
NA RZECZ OSÓB
STARSZYCH NA
LATA 2021-2025 r.**

BĘDZINO 2021 r.

I. WPROWADZENIE

Proces starzenia się ludności, nazywany też starzeniem demograficznym, to zmiana w strukturze wieku populacji polegająca na wzroście procentowego udziału ludzi starszych. Granica od której rozpoczyna się starość jest różnie definiowana. Na potrzeby niniejszego programu przyjęto definicję starości według Światowej Organizacji Zdrowia (ang. WHO). WHO za początek starości uznaje 60 rok życia. Wyróżnia się trzy zasadnicze etapy starości. Pierwszy (tzw. wczesna starość) dotyczy wieku podeszłego i trwa od 60 do 75 roku życia. Kolejny etap (tzw. późna starość) obejmuje wiek starczy tj. od 75 do 90 roku życia. Ostatni etap (tzw. długowieczność) określanym jako wiek sędziwy dotyczy osób w wieku 90 lat i powyżej. Proces starzenia się ludności jest bardzo istotny ze społecznego punktu widzenia gdyż populacja osób starszych to zbiorowość posiadająca swoją specyfikę. Za podstawowe cechy starości uważa się: znaczny spadek zdolności adaptacyjnych człowieka w wymiarze biologicznym, psychospołecznym, postępujące ograniczenie samodzielności życiowej oraz stopniowe nasilenie się zależności od otoczenia. Postępujący proces starzenia się populacji wymaga wielokierunkowych działań, których głównym celem będzie zapewnienie godnego starzenia się poprzez poprawę jakości i poziomu życia oraz tworzenie warunków do aktywności zawodowej i społecznej osób starszych. Dotychczas realizowana polityka wobec osób starszych nastawiona była na zapewnienie tej grupie osób dochodów i opieki zdrowotnej oraz wsparcie rodziny w jej funkcjach opiekuńczych. Zmiana liczebności, jak również struktury grupy osób starszych. Gminny Program na rzecz osób starszych jest odpowiedzią na zapotrzebowanie na profesjonalną asystę i opiekę nad osobami starszymi oraz w odpowiedzi na potrzebę działań aktywizujących osoby starsze w pełniejszym udziale w życiu społecznym i kulturalnym. W obecnych czasach coraz wyraźniej rysuje się potrzeba tworzenia organizacji, klubów, świetlic, uniwersytetów i innych tego typu ośrodków, w których osoby w wieku senioralnym mogłyby znaleźć miejsce dla realizacji swoich pasji zainteresowań oraz dla zaspokojenia potrzeby kontaktów społecznych i uczestnictwa w życiu kulturalnym. Rodzi się konieczność tworzenia przestrzeni dla starszych ludzi, koncentrujących działania aktywizujące, opiekuńcze, profilaktyczne, terapeutyczne i poradnicze służące poprawie jakości ich życia i opiekę nad osobami starszymi oraz odpowiedzi na potrzebę działań aktywizujących osoby starsze w pełniejszym udziale w życiu społecznym i kulturalnym. Program ten ma być zatem impulsem do wdrażania trwałych, systemowych rozwiązań na rzecz seniorów z terenu gminy Będzino.

II. PODSTAWY PRAWNE

Założenia niniejszego dokumentu korespondują z długookresowym programem rozwoju społeczno-gospodarczego Unii Europejskiej na lata 2010-2020, tj. ze Strategią na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu Europa 2020. Na gruncie krajowym zapisy niniejszego Programu odpowiadają koncepcji polityki senioralnej określonej w Założeniach Długofalowej Polityki Senioralnej w Polsce w latach 2014-2020 przyjętych uchwałą Nr 238 Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2013 r. na podstawie której opracowywany jest przez polski rząd dokument programowy Polityka społeczna wobec osób starszych 2030. Bezpieczeństwo. Solidarność. Uczestnictwo. Zgodnie z niniejszymi założeniami na politykę społeczną składają się przedsięwzięcia, które podzielono na 5 obszarów:

- 1) zdrowie i samodzielność,
- 2) aktywność zawodowa osób 50+,
- 3) aktywność edukacyjna, społeczna i kulturalna osób starszych,
- 4) srebrna gospodarka,
- 5) relacje międzypokoleniowe.

Ponadto w Programie uwzględniono zapisy takich programów jak m.in.:

- 1) Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020,
- 2) Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2015-2020,
- 3) Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020

III. DIAGNOZA SYTUACJI OSÓB STARSZYCH W GMINIE BĘDZINO

Tabela 1. Stan ludności Gminy Będzino w latach 2018-2020

Rok	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem
2018	4249	4167	8416
2019	4230	4149	8379
2020	4208	4121	8329

Źródło : Dane z Urzędu Gminy w Będzinie

Z przedstawionych danych wynika, że liczba mieszkańców gminy na przestrzeni trzech lat nieznacznie zmalała

Tabela 2. Struktura wiekowa Gminy Będzino w latach 2018-2020

Rok	Wiek przedprodukcyjny	Wiek produkcyjny	Wiek poprodukcyjny	Razem
2018				
Liczba	1670	5292	1454	8416
2019				
Liczba	1647	5224	1508	8379
2020				
Liczba	1634	5109	1110	7853

Źródło : Dane z Urzędu Gminy w Będzinie

Analizując powyższe dane zauważa się spadek kategorii osób w wieku przedprodukcyjnym jak i produkcyjnym. Natomiast w przypadku liczby ludności w wieku poprodukcyjnym obserwuje się stały wzrost liczby ludności

Tabela 3 Struktura ludności w wieku poprodukcyjnym wg. płci w latach 2018-2020

Rok	Kobiety	Mężczyźni	Razem
2018	975	479	1454
2019	995	513	1508
2020	555	555	1110

Źródło : Dane z Urzędu Gminy w Będzinie

Z powyższych danych wynika, że w badanym okresie istnieją duże dysproporcje pomiędzy w wieku poprodukcyjnym. W 2017 r. było 945 kobiet, a 443 mężczyzn. W 2018 r. było 975 kobiet, a 479 mężczyzn. W 2019 r. natomiast było 995 kobiet, a 513 mężczyzn

Tabela 4 Liczba osób w Gminie Będzino umieszczonych w domach pomocy społecznej w latach 2018-2020

Rok	Rodzaj placówki	Kobiety	Mężczyźni
2018	Dom Pomocy Społecznej Żydowo	0	1 osoba
2019	Dom Pomocy Społecznej Białogard	0	1 osoba
2020	Dom Pomocy Społecznej Mielno	0	1 osoba

Źródło : Dane własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Będzinie.

IV. CELE PROGRAMU

Głównym założeniem Programu opracowanego przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jest poprawa funkcjonowania osób starszych na terenie Gminy Będzino poprzez: rozwijanie ich aktywności, rozwijanie infrastruktury społecznej, polepszenie stanu zdrowia osób starszych jak również kształtowanie ich pozytywnego wizerunku w społeczeństwie. Wsparcie na wielu płaszczyznach ma stanowić taką pomoc, by unikać kierowania osób starszych do placówek opieki stacjonarnej – które są najdroższą formą wsparcia seniorów.

Realizowanie celów nastąpi w oparciu o takie formy wsparcia jak:

- Udzielanie wsparcia finansowego,
- Rozwijanie usług opiekuńczych,
- Doskonalenie kadry pracowników GOPS w zakresie pracy z osobami starszymi,
- Realizowanie pracy socjalnej na rzecz osób starszych,
- Wspieranie rodzin sprawujących opiekę nad osobami starszymi, schorowanymi niepełnosprawnymi wymagającymi stałej opieki,

- Zapewnienie poradnictwa i doradztwa zarówno osobom starszym jak i ich rodzinom,
- Prowadzenie monitoringu sytuacji osób starszych znajdujących się w trudnej sytuacji
- Realizacja programów rządowych dotyczących osób starszych takich jak („ Wsparaj Seniora” , „ Senior + ” „ Opieka wytchnieniowa”)

V. ANALIZA SWOT

Jest to najczęściej stosowana metoda badawcza problemów społecznych. Pozwala wykorzystać zgromadzone informacje do opracowania strategii działania opartej na silnych stronach i szansach, przy jednoczesnym eliminowaniu bądź ograniczaniu słabych stron i zagrożeń. Oparta jest na informacjach zawartych w diagnozie sytuacji społecznej w Gminie Będzino. Analiza SWOT polega na podzieleniu zebranych informacji na cztery grupy.

Mocne strony- wszystko to co stanowi atut, przewagę, zaletę :

Słabe strony- wszystko to co stanowi słabość, barierę, wadę:

Szanse- wszystko to co stwarza szansę korzystnej zmiany:

Zagrożenia: wszystko to co stwarza niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

Mocne strony	Słabe strony
<p>zwiększająca się świadomość społeczna na temat postępującego starzenia społeczeństwa, motywacja do wprowadzania zmian, dobrze wykwalifikowana i współpracująca kadra pomocy społecznej wypracowane mechanizmy dostosowywania wsparcia do potrzeb osób starszych, rozwój świadomości zdrowotnej seniorów, wzrastająca wśród seniorów świadomość potrzeb aktywności fizycznej jak i intelektualnej, rozwój i doskonalenie współpracy podmiotów zaangażowanych w realizację działań na rzecz seniorów,</p>	<p>wykluczanie społeczne osób starszych, niskie dochody osób starszych, niewystarczająca wiedza osób starszych na temat instytucji świadczących wsparcie oraz form świadczonej pomocy. brak lekarzy geriatrów, długie kolejki do lekarzy specjalistów trudny dostęp do usług rehabilitacyjnych – z uwagi na zbyt odległe miejsce zamieszkania od miejsca świadczenia usług</p>

<p>możliwość wykorzystania potencjału dużej liczby osób starszych do samopomocy w swoim środowisku lokalnym, dobry dostęp do lekarza rodzinnego</p>	
---	--

Szanse	Zagrożenia
<p>polityka państwa nakierowana na pomoc seniorom, możliwość pozyskiwania środków finansowych na realizację projektów ze środków zewnętrznych, podnoszenie kwalifikacji przez pracowników działających na rzecz osób starszych, wzmacnianie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi osoby starsze, dodatkową pomoc na rzecz osób starszych, zaangażowanie mediów w problematykę osób starszych</p>	<p>rozpad tradycyjnych rodzin, przerzucenie odpowiedzialności za zabezpieczenie opieki osobom starszym na instytucje, osłabienie więzi rodzinnych w wyniku wyjazdów za granicę, konsumpcyjnego stylu życia, wysokie koszty leczenia, gwałtownie wzrastająca liczba osób starszych, negatywne stereotypy na temat osób starszych, przedmiotowe traktowanie osób starszych</p>

VI. CEL GŁÓWNY

Podniesienie jakości życia osób starszych

Cele szczegółowe:

- Rozwijanie aktywności osób starszych (organizowanie aktywnych form spędzania wolnego czasu osób starszych):
- Organizowanie wyjazdów, warsztatów, zajęć rozwijających zainteresowania osób starszych,
- Podnoszenie kompetencji cyfrowych wśród osób starszych
- Prowadzenie działań informacyjno – promocyjnych podnoszących świadomość zdrowotną osób starszych i członków ich rodzin,
- Udzielanie pomocy materialnej, świadczenie usług opiekuńczych , praca socjalna,
- Prowadzenie monitoringu sytuacji osób starszych na terenie Gminy

- współpraca z placówkami wspierającymi osoby starsze, np. instytucje, służba zdrowia,
- Włączanie się w akcje informacyjne dotyczące osób starszych,
- Organizowanie wydarzeń o charakterze międzypokoleniowym,
- Odwiedzanie osób starszych w ich miejscu zamieszkania przez pracowników socjalnych w celu ustalenia ich sytuacji bytowej,
- Podejmowanie działań mających na celu podnoszenie poziomu wiedzy wśród młodszego pokolenia na temat starości,
- Budowanie więzi międzypokoleniowych

REALIZATORZY PROGRAMU:

1. Urząd Gminy w Będzinie
2. Zespół Opieki Zdrowotnej z terenu gminy Będzino
3. Komisariat Policji Nr 1 w Koszalinie – Dzielnicy Rejonu I, II z terenu gminy Będzino
4. Szkoły podstawowe z terenu gminy Będzino
5. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Będzinie

Uzasadnienie

Polityka senioralna jest ważna nie tylko dla seniorów, ale także dla wszystkich innych członków społeczeństwa czy społeczności regionalnych i lokalnych. Dzięki polityce senioralnej społeczność może pełniej korzystać z potencjału osób starszych, na który składają się między innymi: zdobywane latami doświadczenie życiowe i wiedza pragmatyczna, często unikalne umiejętności zawodowe i społeczne, budowana latami sieć kontaktów, wartości zwyczajne, tradycje, które powinny być przekazywane młodemu pokoleniu, czas, który seniorzy mogą poświęcić innym. Celem Programu jest zapotrzebowanie na profesjonalną asystę i opiekę nad osobami starszymi oraz w odpowiedzi na potrzebę działań aktywizujących osoby starsze w pełniejszym udziale w życiu społecznym i kulturalnym. Program jest skierowany do mieszkańców gminy Będzino i ma istotne znaczenie dla realizacji celów polityki senioralnej w skali lokalnej. Zatwierdzenie Programu i przyjęcie go do realizacji przez Radę Gminy w Będzinie jest warunkiem koniecznym do właściwej realizacji przepisów dotyczących wspierania seniorów. Zadania wynikające z Programu będą realizowane w ramach posiadanych środków finansowych instytucji zaangażowanych w lokalny system wspierania osób starszych, a podstawową kwestią przy tworzeniu lokalnej polityki senioralnej jest zadbanie o to, aby była ona skuteczna, to znaczy: odpowiadała na realne problemy związane ze starzeniem się lokalnej społeczności, opierała się na rzetelnej diagnozie potrzeb, problemów i możliwości ich rozwiązywania, oferowała rozwiązania oparte na efektywnym wykorzystaniu środków i zasobów, przede wszystkim lokalnych, ale także ponadlokalnych, była zaplanowana, przemyślana, długofalowa i konsekwentna, uwzględniała perspektywę seniorów, angażowała w planowanie i realizację działań seniorów. W związku z powyższym podjęcie uchwały należy uznać za zasadne